

Výchozí text k úlohám 1–4

Od té chvíle musel děda **vstávat** každé ráno v šest či v půl sedmé a **zuřivě** za babičku zaútočit plácačkou na matrace a příkrývky, vyvětrat prostěradla a polštáře, vystříkat celý dům DDT a pomáhat jí s nemilosrdným vyvařováním zeleniny, ovoce, ložního prádla, ručníků a nádobí. Každé dvě tři hodiny musel dezinfikovat chlorem záchod a umyvadla. Normálně byla umyvadla zazátkovaná a na jejich dně zůstávalo trochu chlorového nebo dezinfekčního roztoku, aby se zabránilo invazi švábů a zlých duchů, kteří se neustále pokoušeli pronikat do bytu kanalizací. Dokonce i přetokové otvory, ty nozdry **umyvadel**, zacpávali improvizovanými zátkami z rozdrčeného mýdla pro případ, že **by se** nepřítel **pokusil vniknout** právě tudy. Sítky proti komárům na oknech páchly vždy po DDT a celý byt byl prostoupen zápachem dezinfekce. Hustý oblak výparů z lysolu, mýdla, krémů, sprejů, návnad, insekticidů a pudrů visel neustále ve vzduchu a vyvěral snad i z pórů babiččiny kůže.

(Amos Oz: Příběh o lásce a tmě) [72]

- 1** Vypište z výchozího textu čtyři slova přejatá. Pokud se totéž slovo vyskytuje v textu **max. 2 body** v různých tvarech či slovnědruhových variacích, pak ho napište jen jednou (ve vybraném tvaru).

- 2** Vyberte možnost, kde jsou správně určeny všechny mluvnické kategorie slovesného tvaru z výchozího textu – *pokusil by se*. **1 bod**

- A 3. os., č. j., zp. podm. přít., rod čin., vid dok.
- B 3. os., č. j., zp. podm. min., rod trp., vid dok.
- C 3. os., č. j., zp. podm. přít., rod trp., vid nedok.
- D 3. os., č. j., zp. podm. min., rod čin., vid nedok.

- 3** Rozhodněte, které schéma souvětí odpovídá podtrženému souvětí ve výchozím textu. **1 bod**

- A VH, VH, VV příslovečná příčinná, VV podmětná
- B VH, VV příslovečná účelová, VV přívlastková
- C VH, VH, VV příslovečná účelová, VV přívlastková
- D VH, VH, VV příslovečná příčinná, VV přívlastková

- 4** Přiřaďte k jednotlivým slovům a slovním spojením (4.1–4.5) zvýrazněným ve výchozím textu odpovídající větný člen (A–G). **max. 3 body**

(Každou možnost z nabídky A–G můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

- 4.1 té _____
- 4.2 vstávat _____
- 4.3 zuřivě _____
- 4.4 umyvadel _____
- 4.5 vniknout _____

- A přívlastek shodný
- B přívlastek neshodný
- C předmět
- D podmět
- E přísudek
- F příslovečné určení
- G doplněk

Výchozí text k úlohám 5–8

Plnou parou vpřed! Na ten povel čekali celou věčnost. **Vypluli. Sami muži tomu ani nevěřili. Pršelo.** Před nimi širý oceán. Za nimi zmenšující se pevnina. **Obrovská radost.** Tu cítili všichni. **Každý** se ujal svého úkolu. V tu chvíli ještě netušili, jak **strastiplná** plavba je čeká.

5 Vyberte z označených vět výchozího textu větu jednočlennou. 1 bod

- A Plnou parou vpřed!
- B Vypluli.
- C Pršelo.
- D Obrovská radost.

6 Rozhodněte, jakým větným členem je v podtržené větě výchozího textu slovo *sami*. 1 bod

7 Rozhodněte, jakým slovním druhem je slovo každý z výchozího textu. 1 bod

- A přídavné jméno
- B zájmeno
- C příslovce
- D podstatné jméno

8 Zatrhněte z nabídek (A–D) tu, která odpovídá slovu strastiplná. 1 bod

- A Jde o slovo odvozené.
- B Jde o slovo přejaté.
- C Jde o sousloví.
- D Jde o slovo složené.

9 K následujícím českým slovům utvořte synonyma cizího původu. max. 2 body

- 9.1 rozhovor – _____
- 9.2 předseda vlády – _____
- 9.3 zničení – _____
- 9.4 výrobek – _____

10 Určete u zvýrazněných slov, o jaký se jedná slovní druh. max. 4 body
(Druhy vypište slovy, nepoužívejte číslice.)

- 10.1 **Těch** hezkých míst je v našich horách víc.
- 10.2 **Nějak** jsem se rozpovídal.
- 10.3 **A** jak vyjdou víc na světlo – buch! – a nastane jejich konec.
- 10.4 U nás je vždy **veselo**.

- 10.1 _____
- 10.2 _____
- 10.3 _____
- 10.4 _____

Výchozí texty k úloze 11

A

Nedaleko ní se lze napojit na naučnou stezku, po níž projdete přírodní rezervací Velký Špičák a jejíž značky vás dovedou až do Třeště, kde lze opět naskočit do vlaku a pokračovat dál.

B

Pokud se rádi touláte přírodou, na túru se můžete vydat třeba už od zastávky Jezdovice.

C

Starobylý ráz si půvabné město zachovalo možná i díky tomu, že železniční spojení Telče a okolní měst bylo vybudováno až v roce 1898. V roce 1902 bylo město dokonce spojeno tratí s Dačicemi, Slavonicemi a za pár let se mohli cestující svézt až do rakouského Waidhofenu.

D

Zápis na seznam světově chráněných památek si Telč vysloužila díky tomu, že si udržela svou starobylost a původní ráz. Stalo se tak v roce 1992.

E

Pomiňme však všechna tato jistě významná militaria a řekněme si, že zdaleka nejvíce lidí vystupuje na nádraží v Telči, aby si prohlédlo historické centrum města zapsané na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

F

V Třešti stojí za vidění expozice betlémů, historické radiotechniky nebo přímo na hlavním nádraží výstava stovek plastových modelů bojové techniky – letadel, tanků, motorek, lodí a další výzbroje.

(ČD pro vás, Tomáš Rezek: Romantickou lokálkou až k cyklostezce do Rakouska) [73]

11 Uspořádejte části výchozího textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

max. 4 body

11.1 _____

11.2 _____

11.3 _____

11.4 _____

11.5 _____

11.6 _____

Výchozí text k úloze 12

Jeden anglický profesionální fotbalista řekl větu, která se mi moc líbí: Dávat góly – to je moje práce. Líbí se mi z mnoha důvodů. Je v ní radost z fotbalu a přiznání, že fotbal je práce jako každá jiná, a v té větě je i radost z práce. Psát – to je zas moje práce. (...) Píší tak od sedmi do jedenácti. Zhruba napíší dvě stránky, to je okolo šedesáti řádek.

Nečekám na inspiraci, nemůžu si ji dovolit, příliš mnoho času jsem ztratil ve válce, po válce, v ústavu. Neuznávám prostě inspiraci, i když také vím, že jsou dny, kdy mi to jde lépe a kdy hůř.

(Ota Pavel: Jak šel táta Afrikou) [74]

12 Který z následujících výroků by nejlépe vystihl vypravěčův postoj ke spisovatelství?

1 bod

- A K tomu, aby se stal člověk spisovatelem, není potřeba žádné inspirace.
- B Být spisovatelem znamená být stejně slavný jako fotbalista.
- C Spisovatelství je ztráta času.
- D Spisovatelství je práce jako každá jiná.

13 Rozhodněte, zda je tučně zvýrazněné slovo napsáno správně (A), nebo nesprávně (N).

max. 2 body

- 13.1 Jeho bratr byl velice **zapomětlivý**.
 13.2 **Připomněl** mu jeho slib.
 13.3 **Domnělý** pachatel se přihlásil na policii.
 13.4 **Poměnka** je sympatická květina.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

14 Přiraďte k jednotlivým textům (14.1–14.6) odpovídající slohový nebo literární útvar (A–F).

max. 4 body

(Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

- 14.1 Kladívkem přitlučeme polypropylenové plastové nohy na ocelovou rámovou konstrukci. Dále obě dvě konstrukce spojíme pomocí nejdělsích šroubů a zajistíme je matkami. Šrouby zatím nedotahujeme. Spojené rámy noh zpevníme mosaznou vložkou, která zajistí vyztužení celé židle. [75]
- 14.2 V mnohém se Tripoli podobá jiným severoafrickým přístavům. Evropský prvek zde pronikl do islámského života stejně jako v Casablance, Rabatu, Oranu, Alžiru nebo Sfaxu a zapustil tu hluboké kořeny. Vnějšek si však dosud zachovává onen pestrý nádech orientálního života, který cítíte pod povrchem, stejně jako hmatáte, vidíte – a slyšíte při prvním setkání. Zvuková kulisa Tripoli je nenapodobitelná. [76]
- 14.3 Tak nevím. Kdopak asi ukáže těm drobečkům, kteří teď objevují svět, co je to ohleduplnost, čest, laskavé chování a smysl pro spravedlnost? Pan farář nebo televize asi těžko. A tatínkové? Co se ti chudáčci asi naučí od tatínků? A co z nich vyroste? Tady, přiznávám se, mi dochází humor. [77]
- 14.4 Vodníci jsou samotáři, ale tak jednou, dvakrát do roka, když je velká voda, se sjedou z celého kraje a konají, jak se tomu říká, okresní konferenci. Z našeho kraje se vždycky scházeli při velké vodě na lukách u Hradce Králové, protože tam je taková pěkná rovina a krásné tůně a zátočiny a slepá ramena vystlaná nejjemnějším bahnem dvojnulkou. To musí být žluté bahno anebo trochu dohněda; když je červené nebo šedé, to už není tak hebké, zrovna jako masť. Na takovém pěkném mokřině se tedy sesednou a povídají si, co je nového. [78]
- 14.5 Na Štědrý den vstupuje do kin horská komedie Padesátka, režijní debut herce Vojtěcha Kotka. Typ filmu, u jehož vzniku se tým zjevně bavil na výbornou, ale divákova nálada se rodí jinak. V souladu s názvem, jenž odkazuje jednak k běžkařskému závodu, jednak k posedlosti postavy Jakuba Prachaře krkonošskými padesátnicemi, dopadl sám režijní debut Vojtěcha Kotka takřikajíc „padesát na padesát“. Ukazuje, že si Kotek vybral studium režie oprávněně – a zároveň že při své první celovečerní volbě látky už tak šťastnou ruku neměl. Vyložených přehmatů v základech řemesla se nedopouští, ale současně tápe ve stylizaci, která nezapře původ v divadelní hře Petra Kolečka. [79]
- 14.6 Na stole stála svítící lampa, čistá a vyleštěná. Její světlo bylo zářivé a dopadalo na stůl i do celého pokoje. Lampa byla na sebe velmi pyšná. Ani stůl, ani knihy nesvítily, jen ona zářila. Řekla: „Podívejte se na mě, nikdo z vás neumí svítit. Svítím víc než měsíc na obloze i s hvězdami. Dovedu svítit tak jako slunce!“ Co se tak chlubila, hrálo si u stolu malé kotě. Zatáhlo za cíp ubrusu a bác. Lampa spadla a zhasla. [80]

A cestopis	14.1 _____
B recenze	14.2 _____
C popis pracovního postupu	14.3 _____
D úvaha	14.4 _____
E bajka	14.5 _____
F pohádka	14.6 _____
G charakteristika	
H líčení	

Výchozí text k úlohám 15–19

Pro svou zábavu to dělají námořníci,
že velké albatrosy chytají,
již letí jak lhostejní spolucestující
za loďmi, hořkou jež propastí klouzají.

Sotvaže kořist svou na prkna položili,
ten pták, jenž jako král se v azur rozletí,
svých křídel žalostně hned nechá smutek bílý
jak **vesla bezvládná** po boku vláčetí.

Ten poutník křídlatý, jak nemotorně stojí!
Dřív krásný tak, teď hnus, smích budí v diváku.
Chlap zobák dráždí mu smrdutou lulkou svojí
a jiný, kulhaje, se směje chudáku.

Je Básník podoben knížeti oblačnému:
směje se biřicům, v bouř zírá nehnutě,
vyhnanec na zemi, kde všechno spílá jemu,
a v chůzi vadí mu obrovské perutě.

(Charles Baudelaire: Albatros) [81]

- 15** V básni je básník přirovnáván k albatrosovi. Vyberte, které zdůvodnění vyplývá z ukázky ve výchozím textu. 1 bod
- A básníkovi se také lidé vysmívají
  - B básník často žije s „hlavou oblacích“ – ve svém vysněném světě
  - C básníci bývají často napadáni námořníky
  - D albatros má veliká křídla, která básníci obdivují
- 16** Vyznačená slova, která přirovnávají křídla k bezvládným veslům, jsou básnickou figurou. Jak se tato básnická figura nazývá? 1 bod
- A metafora
  - B metonymie
  - C apostrofa
  - D synekdocha
- 17** Rozhodněte, ve kterém řádku se ve všech případech uplatňuje spodoba znělosti. 1 bod
- A pro svou, dřív, bezvládná
  - B všechno, v chůzi, obrovské
  - C v bouř, teď, oblačnému
  - D hnus, smích, kde
- 18** Utvořte slovo přechýlené od slova „básník“. 1 bod

19 Vyberte možnost, ve které jsou správně označeny hlavní přízvuky u všech výrazů z výchozího textu.

1 bod

- A za loďmi, v chůzi, námořníci, pro svou
- B za loďmi, v chůzi, námořníci, pro svou
- C za loďmi, v chůzi, námořníci, pro svou
- D za loďmi, v chůzi, námořníci, pro svou

20 Rozhodněte, zda jsou následující slovesa dokonavá (A), nebo nejsou (N).

max. 2 body

- 20.1 doladovat
- 20.2 shromáždit
- 20.3 objevit
- 20.4 upéct

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

21 Přiradte k vyznačeným větným členům (21.1–21.6) jejich správný druh (A–F).

max. 4 body

- 21.1 Odletěli jsme za koupáním do Řecka. _____
- 21.2 Přes zákaz rodičů odešel za kamarády. _____
- 21.3 V tomto utkání vstřelil svůj první gól. _____
- 21.4 Pro nemoc jsem neodjel na lyžařský výcvik. _____
- 21.5 Za chladného počasí na houby nepůjdeme. _____
- 21.6 Jeník bydlí v ulici U Pekárny. _____

- A přívlastek shodný
- B přívlastek neshodný
- C příslovecné určení příčiny
- D příslovecné určení účelu
- E příslovecné určení přípustky
- F Příslovecné určení podmínky

22 Vyberte, která z uvedených vět je napsána pravopisně správně.

1 bod

- A Slavná Hrabalova zeď se nachází v ulici Na hrázi Věčnosti.
- B Nerudova ulice v Praze se původně jmenovala ostruhová.
- C Tank číslo 34 stával na dnešním Náměstí Kinských.
- D Opavská ulice Mezi Trhy spojuje dvě náměstí.

23 Určete, kde se vyskytují slova latinského či řeckého původu ve správném tvaru.

max. 2 body

- 23.1 Mluvil o něm vždy jako o **géniovi**.
- 23.2 Jako astrolog se zabýval celým **kosmosem**.
- 23.3 Fotografie pečlivě třídil do **albumů**.
- 23.4 Vzdělávací akce začala **cyklem** přednášek.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

24 Rozhodněte, ve které z následujících možností je správně proveden rozbor stavby slova POSLUCHÁRNA (předpona – kořen – příponová část – koncovka).

1 bod

- A po-sluch-ár-na
- B po-sluch-á-rna
- C pos-luch-árn-a
- D po-sluch-árn-a

Výchozí text k úlohám 25–28

Přišel jsem tak na to, že **placebo** u agentů **do určité míry zabralo**, což je samo o sobě překvapivé, protože šlo o skutečné choroby a placebo obsahovalo pouze zcela neaktivní látky. Jeho jediný přínos tak byl psychologický – pacienti věřili, že **jim byl podán lék** a že se tedy jejich stav zlepší. Nejvíce mě ale upoutal počet případů, kdy **pouhá víra** v uzdravení **pacienta** skutečně **uzdravila**. Průměrně to bylo třicet procent! Ve čtyřiapadesáti procentech případů bylo placebo stejně účinné jako morfium! **Pacientům**, kteří měli bolesti a trpěli, **se** po užití prachspřosté tabletky cukru nebo bůhvíjaké neutrální složky **ulevilo**. Stačilo, aby tomu věřili ...

(Laurent Gounelle: *Muž, který chtěl být šťastný*) [82]

25 Ve které z následujících částí vět se vyskytuje sloveso v trpném rodě? 1 bod
(úseky jsou ve výchozím textu zvýrazněny)

- A placebo do určité míry zabralo
- B jim byl podán lék
- C pouhá víra pacienta uzdravila
- D pacientům se ulevilo

26 Rozhodněte, jaký je druh věty vedlejší v podtrženém souvětí z výchozího textu. 1 bod

- A přísudková
- B doplňková
- C přívlastková
- D podmětná

27 Který z následujících výroků nejlépe vystihuje smysl uvedeného textu? 1 bod

- A Dvakrát měř a jednou řež.
- B Víra tvá tě uzdraví.
- C Neštěstí nechodí po horách, ale po lidech.
- D Není člověk ten, aby mohl pomoci lidem všem.

28 Rozhodněte, ve které z následujících možností jsou pouze tvary osobních zájmen z výchozího textu. 1 bod

- A to, sobě, jeho
- B jejich, kteří, tomu
- C jim, mě, sobě
- D jeho, mě, tomu

29 Rozhodněte, zda jsou zvýrazněná slova v nabídkách (A–E) užita na základě přenesení významu metaforou či metonymií. max. 3 body

- A Utrhl **zvonek**, luční květinu.
- B Kup dvě **plzně**.
- C Po návratu z Chorvatska byla barva její kůže **čokoládová**.
- D Recitovali **Karla Hynka Máchu**.
- E Táta je **hlavou** naší rodiny.

29.1	metafora	A	B	C	D	E
29.2	metonymie	A	B	C	D	E